

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLIERIAUS TARNYBOS IŠVADOS DĖL
PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2007 METŲ ATASKAITŲ APIE SAVIVALDYBEI
NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANTĮ IR PATIKĖJIMO TEISE VALDOMĄ
VALSTYBĖS TURTA
PRIEDAS**

2008 - 07 - 02
Pasvalys

**2007 M. ATASKAITŲ VT- 01 IR VT-02 RENGIMAS IR
IŠVADOS RENGIMO PRINCIPAI**

Ataskaitų apie Savivaldybei nuosavybės teise priklausančią turtą ir patikėjimo teise valdomą valstybės turtą rengimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas¹, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 7 d. nutarimas Nr. 1226 „Dėl valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos rengimo ir teikimo tvarkos“², Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1429 patvirtinta Turto apskaitos tvarka ataskaitai apie valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančią turtą rengti³ bei Statistikos departamento generalinio direktoriaus 2008 m. balandžio 4 d. įsakymas Nr. DĮ – 88 „Dėl valstybės ir savivaldybės turto statistinių ataskaitų formų patvirtinimo“⁴.

Valstybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-01 metinė pateikti duomenys apie valstybės nefinansinį ir finansinį turtą, kurį savivaldybė valdo patikėjimo teise.

Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT – 02 metinė pateikti duomenys apie nefinansinį ir finansinį turtą, kuris nuosavybės teise priklauso Savivaldybei ir kurį patikėjimo teise valdo Savivaldybės įstaigos bei Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų įsipareigojimus.

Savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriui (toliau – Turto valdymo skyrius) informacijos šaltiniais statistinėms turto ataskaitoms sudaryti buvo Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų parengtos Ataskaitos.

Pagal paminėtas tvarkas pagrindiniai 2007 m. ataskaitų rengimo principai yra:

1. Į 2007 m. ataskaitas įtrauktas turtas ir įsipareigojimai iš:

¹ Žin., 1998, Nr. 54 - 1492, Žin., 2002. Nr. 60-2412

² Žin., 2001 Nr. 89 - 3132

³ Žin., 2002, Nr. 90 - 3863

⁴ Žin., 2008, Nr. 43 - 1622

- Savivaldybės administracijos pateiktų duomenų;
- Savivaldybės administracijos padalinių pateiktų duomenų;
- Savivaldybės įstaigų pateiktų duomenų;
- duomenų apie Savivaldybei priklausančias akcijas;
- duomenų apie Savivaldybei priklausančius įnašus viešosiose įstaigose.

2. Duomenys apie ilgalaikį turtą pateikiami likutine verte.

3. Rengiant ataskaitas, visi pateikti duomenys sudedami.

Kontrolieriaus tarnyba vertinimą atliko pagal Vietos savivaldos įstatymo⁵ ir Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimus.

Audito metu vertinome:

- statistinių turto ataskaitų rengimo principus;
- ar statistinės turto ataskaitos parengtos pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, nustatytus turto ataskaitų sudarymui;
- ar nėra reikšmingų informacijos iškraipymų, Turto valdymo skyriui tvarkant gautus duomenis;
- ar statistinėse turto ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų palyginti su finansinėmis ataskaitomis, iš kurių duomenų jos buvo sudarytos.

2007 M. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TURTO IR PATIKĖJIMO TEISE VALDOMO VALSTYBĖS TURTO ATASKAITŲ ANALIZĖ

1. NEFINANSINIS TURTAS

Ilgalaikis turtas

Savivaldybė pagal asignavimų valdytojų finansines ataskaitas ataskaitinių metų pradžioje turėjo 172689,4 tūkst. Lt likutinės vertės ilgalaikio materialiojo turto ir 824,7 tūkst. Lt likutinės vertės ilgalaikio nematerialiojo turto, metų pabaigoje 188749,4 tūkst. Lt likutinės vertės ilgalaikio materialiojo turto ir 1299,3 tūkst. Lt likutinės vertės ilgalaikio nematerialiojo turto.

Valstybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-01 metinė ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė metų pradžioje 103982 tūkst. Lt, metų pabaigoje 101769 tūkst. Lt.

Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-02 metinė ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė metų pradžioje 68804 tūkst. Lt, metų pabaigoje 86980 tūkst. Lt.

⁵ Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas Nr. I-533 (Žin., 1994, Nr. 55-1049, 2000, Nr. 91-2832)

Ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės duomenys pagal VT-02 ataskaitą 97 tūkst. Lt nesutampa su ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės duomenimis metų pradžioje pagal Pušaloto ir Saločių seniūnijų pateiktas finansines ataskaitas dėl lizingo būdu įsigytų transporto priemonių skirtingo atvaizdavimo buhalterinėje apskaitoje ir statistinėje ataskaitoje.

Pasvalio kultūros centras patikslino ataskaitą VT-02 dėl sumažintos 17 tūkst. Lt vertybių sumos metų pradžioje.

Namišių seniūnija patikslino ataskaitas VT-01 dėl sumažintos ilgalaikio materialaus turto likutinės vertės 4,8 tūkst. Lt ir VT-02 dėl padidintos ilgalaikio materialaus turto likutinės vertės 4,8 tūkst. Lt.

Atsargos ir trumpalaikis materialusis turtas

Savivaldybė pagal asignavimų valdytojų finansines ataskaitas ir prie finansinės ataskaitos pateikiamą Atsargų ir trumpalaikio turto 2007 m. apyskaitą (Forma Nr. 4) ataskaitinių metų pradžioje turėjo 7916,4 tūkst. Lt atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto, iš jų 7179,5 tūkst. Lt trumpalaikio materialiojo turto, 736,9 tūkst. Lt žaliavų, medžiagų ir komplektavimo gaminių ir ataskaitinių metų pabaigoje turėjo 8970,1 tūkst. Lt atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto, iš jų 8180 tūkst. Lt trumpalaikio materialiojo turto, 790,1 tūkst. Lt žaliavų, medžiagų ir komplektavimo gaminių.

Valstybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-01 metinė ir Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-02 metinė trumpalaikis turtas, palyginti su finansinėmis ataskaitomis, nurodytas teisingai:

- **VT-01 ataskaitoje metų pradžioje - 242 tūkst. Lt, metų pabaigoje - 234 tūkst. Lt;**
- **VT-02 ataskaitoje metų pradžioje - 6937 tūkst. Lt, metų pabaigoje - 7948 tūkst. Lt.**

Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-02 metinė atsargos, palyginti su finansinėmis ataskaitomis, nurodytos teisingai:

- **VT-02 ataskaitoje metų pradžioje - 736 tūkst. Lt, metų pabaigoje - 789 tūkst. Lt.**

Joniškėlio apylinkių seniūnija patikslino ataskaitą VT-02 dėl sumažintos 14,3 tūkst. Lt montuotinių įrengimų sumos.

2. FINANSINIS TURTAS

3. Grynieji pinigai, paskolos

Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-02 metinė nurodyta:

- **Savivaldybė ataskaitinių metų pradžioje turėjo 2726 tūkst. Lt, metų pabaigoje – 946**

tūkst. Lt grynųjų pinigų ir indėlių;

- Savivaldybė ataskaitinių metų pradžioje buvo paėmusi 4524 tūkst. Lt, metų pabaigoje 6108 tūkst. Lt ilgalaikių paskolų, suteikusi metų pradžiai 90 tūkst. Lt, metų pabaigai 36 tūkst. Lt ilgalaikių paskolų.

Pasvalio muzikos mokykla patikslino ataskaitą VT-02, kurioje nurodė metų pradžioje 3,1 tūkst. Lt, metų pabaigoje 2,7 tūkst. Lt turimus pinigus banko sąskaitoje.

Pasvalio rajono savivaldybės administracija patikslino ataskaitą VT-02, kurioje nurodė metų pradžioje turimų piniginių dokumentų už 5,3 tūkst. Lt sumą.

Akcijos ir kitas kapitalas

Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-02 metinė nurodyta:

- Savivaldybė ataskaitinių metų pradžioje turėjo 17603 tūkst. Lt, metų pabaigoje 17629 tūkst. Lt vertės nefinansų įmonių akcijų;
- Savivaldybė ataskaitinių metų pradžioje ir pabaigoje turėjo 18 tūkst. Lt vertės viešųjų įstaigų dalininkų įnašų.

Savivaldybės administracijos balanse užfiksuotas ne visas Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis finansinis turtas (dalininkų įnašai). Savivaldybės administracijoje sukaupti ne visi dokumentai, įrodantys Savivaldybės nuosavybę į finansinį turtą.

Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo⁶ 13 straipsnio 2 dalis nustato, kad viešosios įstaigos dalininkai ir jų įnašų vertė yra įrašomi viešosios įstaigos dokumentuose, o dalininkui išduodamas jo įnašų vertę patvirtinantis dokumentas.

Savivaldybė 2007 m. buvo dviejų viešųjų įstaigų savininkė - Pasvalio pirminio asmens sveikatos priežiūros centro, Pasvalio ligoninės ir Pasvalio verslo informacijos centro dalininkė. Savivaldybės administracijos finansinio audito metu nebuvo pateikto nei vienos viešosios įstaigos Savivaldybei, kaip dalininkei išduoto, dalininko įnašų vertę patvirtinančio dokumento.

Savivaldybės administracijos buhalterinėje 141 sąskaitoje apskaityta ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso 27 eilutėje parodyta 18,0 tūkst. Lt viešųjų įstaigų dalininkų kapitalo. Tai VŠĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centrui 2005 m. gruodžio 21 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-367 perduoto dalininko įnašo vertė.

Pagal 2003 m. spalio 30 d. viešosios įstaigos Pasvalio rajono verslo informacijos centro steigimo sutarties Nr. 8-480 3.1.1 punktą, Pasvalio rajono savivaldybės taryba Centruui skyrė 8500 Lt, kaip įnašą į dalininkų kapitalą ilgalaikiam turtui įsigyti, tačiau Savivaldybės administracija

⁶ Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas Nr. I-1428 (Žin., 1996, Nr. 68-1633, Žin., 2004, Nr. 25-752)

šio dalininko įnašo buhalterinėje 141 sąskaitoje neapskaitė ir finansinėje atskaitomybėje neparodė. VŠĮ Pasvalio rajono verslo informacijos centro dalininko įnašas Savivaldybės administracijos apskaitoje apskaitytas 2008 m. birželio mėn.

Kitos gautinos ir mokėtinos sumos

Savivaldybės turto 2007 m. ataskaitoje VT-02 metinė nurodyta:

- **Savivaldybė ataskaitinių metų pradžioje turėjo 1584 tūkst. Lt, metų pabaigoje 2497 tūkst. Lt gautinų sumų;**
- **Savivaldybė ataskaitinių metų pradžioje turėjo 3312 tūkst. Lt, metų pabaigoje 5016 tūkst. Lt mokėtinų sumų.**

Krinčino seniūnija patikslino ataskaitą VT-02, kurioje sumažino metų pradžioje 1,3 tūkst. Lt suma, metų pabaigoje 13,9 tūkst. Lt suma gautinas sumas iš biudžeto negražintų įmokų pagal specialiąsias programas sumomis.

Pušaloto seniūnija patikslino ataskaitą VT-02, kurioje sumažino metų pradžioje 5,3 tūkst. Lt, metų pabaigoje 5,6 tūkst. Lt sumomis gautinas sumas, iš biudžeto negražintų įmokų pagal specialiąsias programas sumomis.

Lopšelis – darželis „Eglutė“ patikslino ataskaitą VT-02, kurioje mokėtinas sumas padidino sąskaitos „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ sumomis: 4,2 tūkst. Lt metų pradžioje, 6,9 tūkst. Lt metų pabaigoje.

Pasvalio sporto mokykla patikslino ataskaitą VT-02, kurioje metų pabaigoje mokėtinas sumas padidino sąskaitos „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ suma 1,1 tūkst. Lt.

Petro Vileišio gimnazija patikslino ataskaitą VT-02, kurioje mokėtinas sumas metų pradžioje sumažino 1,2 tūkst. Lt suma.

3. PASTEBĖJIMAI

Savivaldybės ilgalaikio turto apskaita

Atkreiptinas dėmesys, kad vis dar pasitaiko asignavimų valdytojų, kurie nesilaiko Turto apskaitos tvarkos ataskaitai apie Valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausantį turtą rengti, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1429 „Dėl turto apskaitos tvarkos ataskaitai apie valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausantį turtą rengti patvirtinimo“, 7 ir 14 punkto reikalavimų.

- Priešgaisrinės tarnybos ne visuose ilgalaikio materialiojo turto analitinės apskaitos registruose pateikta informacija apie ilgalaikį materialųjį turtą (matavimo vienetas, modelis, tipas, sudėtinės dalys, remonto atlikimo data, vertė ir t.t.).

- Pasvalio miesto seniūnijos ne visuose ilgalaikio materialiojo turto analitinės apskaitos registruose pateikta informacija apie ilgalaikį materialųjį turta (matavimo vienetas, modelis, tipas, sudėtinės dalys, remonto atlikimo data, vertė ir t.t.), taip pat valstybei ir Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto apskaita nėra tvarkoma atskirai.
- Saločių Antano Poškos vidurinės mokyklos ne visuose ilgalaikio materialiojo turto analitinės apskaitos registruose pateikta informacija apie ilgalaikį materialųjį turta (matavimo vienetas, modelis, tipas, sudėtinės dalys, remonto atlikimo data, vertė ir t.t.)

Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70⁷ patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 41 punkto nuostatomis, biudžetinių įstaigų ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus nustato valstybių ir savivaldybių institucijos, neviršydamos Lietuvos Respublikos ekonomikos ministerijos 1993 m. gruodžio 17 d. rašte Nr. 21-7-3294 ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 1993 m. gruodžio 22 d. rašte Nr. 95N⁸ (su vėlesniais jų pakeitimais) nustatytų maksimalių ekonominių normatyvų. Savivaldybė yra nustačiusi turto nusidėvėjimo normatyvus (metais). Neteisingai taikant ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus, neteisingai apskaičiuojamas arba neapskaičiuojamas nusidėvėjimas, todėl ataskaitose VT-01 ir VT-02 pateikiami iškreipti duomenys apie turto likutinę vertę.

- Priešgaisrinė tarnyba turi tik jai specifiniais požymiais būdingo ilgalaikio turto, todėl nesivadovauja Savivaldybės tarybos patvirtintais nusidėvėjimo normatyvais. Priešgaisrinė tarnyba 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. TOV-20 patvirtino ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo normatyvus, vadovaujantis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymais. Audito metu, patikrinus ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo teisingumą už 2007 m. gruodžio mėnesį, trims turto vienetams negalima nustatyti, ar teisingai skaičiuotas nusidėvėjimas, nes šis turtas nėra įtrauktas į patvirtintus ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo normatyvus. Todėl audito metu negalėjome įvertinti, ar Priešgaisrinės tarnybos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanso 52 eilutės „Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas (020), 55 eilutės „Ilgalaikio turto fondas (250)“ sumos yra teisingos.
- Saločių Antano Poškos vidurinei mokyklai neteisingai nustačius ilgalaikio turto naudojimo laiką, dviems turto vienetams nusidėvėjimas apskaičiuotas neteisingai, o keturiems – nebuvo apskaičiuotas. Todėl audito metu negalėjome įvertinti, ar Mokyklos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanso 52 eilutės „Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas (020), 55 eilutės „Ilgalaikio turto fondas (250)“ sumos yra teisingos.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas Nr. 70 (Žin., 2001, Nr. 30-978, Žin., 2006, Nr.2-16)

⁸ Žin., 1994, Nr. 56-1104

- Pasvalio miesto seniūnijai neteisingai nustačius ilgalaikio turto naudojimo laiką, šešiams turto vienetams nusidėvėjimas apskaičiuotas neteisingai, lietaus kanalizacijai Vytauto Didžiojo aikštėje (inventorinis Nr. - 0190144) nusidėvėjimas nebuvo skaičiuojamas.

Atkreipiame dėmesį, kad pasitaiko atvejų, kai sukaupta nebaigtos statybos darbų vertė ne laiku perduodama atitinkamiems turto valdytojams ir perkeliama į atitinkamas buhalterines 010-018 ilgalaikio turto sąskaitas. Pagal su Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 33 punktą, rekonstrukcijos darbų vertė pagal tarpinius atliktų darbų perdavimo – priėmimo aktus turi būti kaupiama 019 sąskaitoje „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“. Užbaigus objekto rekonstrukciją nebuvo surašomi objekto pripažinimo tinkamais naudoti aktai, kuriais remiantis, iš buhalterinės 019 sąskaitos „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“ sukaupta nebaigtos statybos (rekonstrukcijos) vertė, turi būti perduota atitinkamiems turto valdytojams ir perkelta į atitinkamas buhalterines 010-018 ilgalaikio turto sąskaitas.

- Pasvalio rajono savivaldybės administracija, 2007 m. rugpjūčio – lapkričio mėnesiais atlikusi trijų objektų rekonstrukcijos darbus už 180,1 tūkst. Lt, šių darbų vertės neperdavė atitinkamiems turto valdytojams;
- 2007 m. sausio mėn. surašytas Vaškų katilinės rekonstrukcijos atliktų darbų aktas darbams už 19,0 tūkst. Lt. Rekonstrukcijos išlaidos iš 019 sąskaitos „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“ turto valdytojui perduotos rekonstruoto objekto vertės padidinimui tik 2007 m. birželio 6 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-71.
- Paprogramės „Gatvių apšvietimas“ (kodas 6.4.1.1.) lėšomis 2007 metų lapkričio mėn. buvo atlikta apšvietimo rekonstrukcija Pumpėnų kaime už 37,4 tūkst. Lt. Išlaidos apskaitytos 019 sąskaitoje „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“, tačiau šių darbų vertė turto valdytojui neperduota.

Laiku neperkėlus ilgalaikio turto kūrimo darbų vertės į pagrindines ilgalaikio turto sąskaitas ir nepadidinus pastatų ar statinių vertės atliktos rekonstrukcijos darbų savikaina, neteisingai apskaičiuojamas sukurtų ar rekonstruotų objektų nusidėvėjimas sąlygoja, kad duomenys pateikti ataskaitose VT-01 ir VT-02 bus neteisingi.

Atkreipiame dėmesį, kad vis dar pasitaiko atvejų, kai asignavimų valdytojai turta įsigyja (rekonstruoja) neturėdami numatyto finansavimo šaltinio. Pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-405 „Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“

pakeitimo⁹, 23 punkto ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. 1K-280¹⁰, reikalavimus, ilgalaikio turto rekonstrukcijos darbai turi būti atliekami iš ilgalaikio turto įsigijimui skirtų lėšų.

- Pasvalio miesto seniūnijos programos 6.4.1.1. „Gatvių apšvietimas“ ekonominės klasifikacijos straipsnyje „Kitos prekės“ parodė ilgalaikio turto rekonstrukcijos darbų už 363,2 tūkst. Lt sumą, neturint tam tikslui skirtų lėšų. Teisės aktų nustatyta tvarka pakeitus programai skirtų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirtį, šie darbai turėjo būti parodyti „Ilgalaikio materialiojo turto kūrimas ir įsigijimas“ išlaidų straipsnyje.
- 2007 metais iš Savivaldybės biudžeto (neskaitant VIP ir Valstybės biudžeto dotacijų) Administracijai Infrastruktūros objektų priežiūros ir jų modernizavimo programos paprogramėje „Gatvių tvarkymas (šaligatviai), takų įrengimas kapuose“ (kodas 4.5.1.2) buvo skirta 584,6 tūkst. Lt. Savivaldybės biudžeto asignavimų: ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnyje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30) - 251,6 tūkst. Lt; straipsnyje „Materialiojo ir nematerialiojo turto kūrimas“ (kodas 3.1.) - 333,0 tūkst. Lt. Ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnio „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30) lėšomis buvo apmokėti šie darbai: pėsčiųjų tako nuo parduotuvės „Leader price“ įrengimas – 11,4 tūkst. Lt; pėsčiųjų tako iki parduotuvės „Agis“ įrengimas – 9,3 tūkst. Lt; pėsčiųjų takų pagrindo dangos įrengimas Pasvalio miesto kapinėse – 30,0 tūkst. Lt; stadiono asfalto dangos įrengimas – 28,6 tūkst. Lt. Šie objektai Savivaldybės buhalterinėje apskaitoje nėra apskaityti kaip ilgalaikis turtas. Lėšos – 79,3 tūkst. Lt šio turto sukūrimui turėjo būti numatytos ne straipsnyje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30), bet „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (kodas 3.1.1). Išlaidos šių objektų sukūrimui Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje turėjo būti parodytos ne eilutėje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30), bet „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (ekonominės klasifikacijos kodas 3.1.1). Sukurtas ilgalaikis materialus turtas turėjo būti užpajamuotas.
- Savivaldybės administracijos ilgalaikiame turte apskaityti du bendrabučiai Pasvalyje: 59 vietų Vilniaus g. 36 (inv. Nr.01020001) ir 158 vietų Ežero g. 37 (inv. Nr. 01020014). Pagal šių pastatų inventorines bylas, kiekviename šių pastatų Savivaldybei nuosavybės teise priklauso po 3 butus. Be to, name adresu Ežero g. 37 atskirai apskaityti 2 butai (111, 316). Kiti butai šiuose pastatuose yra privatizuoti. Abiejų bendrabučių balansinė vertė – 50,5

⁹ Žin., 2006, Nr. 2-16, Nr. 79-3119; 2007, Nr. 4-188

¹⁰ Žin., 2005, Nr. 118-4287

tūkst. Lt. Dėl šios sumos teisingumo mes negalime pasisakyti. Duomenų apie Savivaldybei nuosavybės teise priklausantį plotą (butus) šiuose bendrabučiuose Administracijos buhalterinės apskaitos registruose nėra.

Vietos savivaldos įstatymo 17 straipsnio 26 punktą įpareigoja Savivaldybės tarybą nustatyti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką. Savivaldybės administracijoje turto valdymą, naudojimą, disponavimą juo ir apskaitą 2007 m. reglamentavo Savivaldybės tarybos 2003 m. rugsėjo 17 d. sprendimu Nr. 226 patvirtinta Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto nurašymo, išardymo, likvidavimo, perdavimo ir mainų tvarka (toliau – Turto nurašymo tvarka). Turto nurašymo tvarkos 2 punktas prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 straipsnio 7 dalies 2 punktui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 9 d. nutarimo Nr. 531 „Dėl nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos patvirtinimo“¹¹ 2.6 punktui, kurie nustato, kad tais atvejais, kai valstybei nuosavybės teise priklausantį turtą parduoda jį patikėjimo teise valdanti savivaldybės institucija, įstaiga ar organizacija, atskaičius turto saugojimo ir pardavimo išlaidas, 50 procentų gautų lėšų pervedama į Lietuvos Respublikos *valstybės* biudžetą. Turto nurašymo tvarkos 19 ir 20 punktai prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymui, nes įstatymas nenumato turto mainų.

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 54-1492) 19 straipsnio 1 dalį, mainai buvo leidžiami, tačiau pasirašyti mainų sutartį, mainų subjektai nebuvo įgalioti. Be to pagal Civilinio kodekso 6.432 straipsnį, mainų objektai turi būti perduodami nuosavybės teise.

- Pasvalio priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba 1999 m. spalio 1 d. sudarė panaudos sutartį Nr. 3, pagal kurią Priešgaisrinei tarnybai perdavė naudojimui: 13 m² ploto kabinetą pirmame aukšte ir 3,6 m² kasos patalpas antrame aukšte (adresu Joniškėlio g. 12, Pasvalyje), padengiant patalpų išlaikymo išlaidas. Mainais Priešgaisrinė tarnyba leido naudotis jai priklausančiu lengvuoju automobiliu Renault-19 (valst. Nr. GPE 820), pravažiuojant iki 1000 kilometrų per mėnesį, padengiant automobilio eksploatavimo išlaidas. Automobiliui kas mėnesį nurašoma vidutiniškai 90 litrų benzino (suvartojimo norma – 9 litrai/100 km).

Savivaldybės nekilnojamojo turto teisinė registracija

¹¹ Žin., 2001, Nr. 41-1428

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 15 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad valstybei ir savivaldybei nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas teisės aktų nustatyta tvarka turi būti registruojamas viešuosiuose registruose. Lietuvos Respublikos nekilnojamo turto registro įstatymo¹² 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Nekilnojamo turto registre registruojami nekilnojamieji daiktai: žemės sklypai, statiniai, patalpos.

Ne visas Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis turtas ir valstybės turtas valdomas patikėjimo teise užregistruotas viešajame registre. Turto valdymo skyriuje sudarytas tik pastatų ir statinių sąrašas, kuriems privaloma teisinė registracija.

2007 metais atliktų auditų metu nustatyta:

- Pasvalio miesto seniūnija neįregistravo administracinio pastato ir statinių (konteinerių aikštelių, gatvių, gatvių apšvietimo tinklų, lietaus kanalizacijų ir kt.);
- Saločių Antano Poškos vidurinė mokykla Nekilnojamo turto registre neįregistravo trijų Kiemėnuose esančių pastatų, kurių įsigijimo vertė 265 tūkst. Lt;
- Pajiešmenių pagrindinė mokykla balanse apskaitė tris pastatus, kuriems neatlikta teisinė registracija, šių pastatų pradinė vertė 415566 Lt;
- Daujėnų pagrindinės mokyklos balanse apskaityti Nekilnojamojo turto registre teisiškai neįregistruoti 615338 Lt vertės šeši pastatai: du mokyklos pastatai, du trijų kambarių butai ir ūkinis pastatas Daujėnų kaime ir mokyklos pastatas Girsūdų kaime;
- Savivaldybės administracijos balanse apskaityti statiniai (tiltai, tvenkiniai ir kt.) neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre, nesutvarkyta jų inventorizacija.

Be to, Savivaldybės įstaigų patikėjimo teisė į valdomą turtą nėra įregistruota viešuosiuose registruose, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto registro įstatymo 11 straipsnyje.

Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo¹³ 15 straipsnio 1 dalies 1 punktą, Savivaldybės nuosavybėn neatlygintinai perduodami valstybinės žemės sklypai, kuriuose yra statiniai ir įrenginiai, savivaldybių įsigyti (įsigijami) nuosavybėn pagal Valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymą¹⁴ ir įstatymą „Dėl dalies valstybės turto priskyrimo ir perdavimo savivaldybių nuosavybėn“; o pagal to paties įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, valstybinė žemė gali būti perduodama ir pagal panaudos sutartį laikinai neatlygintinai naudotis valstybės institucijoms,

¹² Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas Nr. I-1539 (Žin., 1996, Nr.100-2261, Žin., 2001, Nr. 55-1948)

¹³ Žin., 1994, Nr. 34-620, Žin., 2004, Nr. 28-868

¹⁴ Lietuvos Respublikos valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymas Nr. VIII-546 (Žin., 1998, Nr. 6-113)

savivaldybėms, miškų urėdijoms, valstybinių rezervatų direktijoms, valstybinių parkų direktijoms, kitoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms.

- Biblioteka naudojasi neįteisintu ir Savivaldybėje neapskaitytu žemės sklypu Vytauto Didžiojo aikštė 6/1, esančiu po Bibliotekos administraciniu pastatu;
- Juridiškai nesutvarkyta naudojimosi valstybine žeme, esančia po Savivaldybės administracijos balanse apskaitytu nekilnojamuoju turtu (pastatais, statiniais), teisė. Žemė neapskaityta Administracijos apskaitoje ir neparodyta Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. Balanse;
- Po Pasvalio miesto seniūnijos eksploatuojamais pastatais ir statiniais yra Valstybės žemė, kurios naudojimas nėra sutvarkytas teisės aktų nustatyta tvarka;
- Saločių Antano Poškos vidurinė mokykla Namišiuose ir Kiemėnuose turi keturis pastatus, po jais yra Valstybės žemė, kurios naudojimas nėra sutvarkytas teisės aktų nustatyta tvarka;
- Pajiešmenių pagrindinėje mokykloje nesuformuoti žemės sklypai po pastatais ir aplink juos, dėl jų naudojimo nesudarytos sutartys su Panevėžio apskrities viršininko administracija;
- Daujėnų pagrindinėje mokykloje nesuformuoti žemės sklypai po pastatais ir aplink juos, dėl jų naudojimo nesudarytos sutartys su Panevėžio apskrities viršininko administracija;
- Daujėnų pagrindinė mokykla naudojasi šalia mokyklos esančiu stadionu, kurį prižiūri ir tam tikslui naudoja Savivaldybės biudžeto lėšas. Teisė Mokyklai naudotis šiuo nekilnojamuoju daiktu jokiais dokumentais neįteisinta, stadionas neapskaitytas nei Mokyklos balanse nei balanso užbalansinėse sąskaitose. Nesuformuotas žemės sklypas, kuriame įrengtas stadionas.

Savivaldybės turto nuoma

Vadovaujantis Žemės įstatymo 18 straipsniu, Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys žemės sklypai išnuomojami savivaldybių tarybų nustatyta tvarka, tačiau Savivaldybė tokios tvarkos nėra patvirtinusi.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad savivaldybei nuosavybės teise priklausantis materialusis turtas išnuomojamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Minėtos tvarkos Savivaldybės taryba nėra patvirtinusi.

Savivaldybės turto panauda

Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi, sprendimą dėl Savivaldybės turto perdavimo pagal panaudos sutartį priima Taryba arba jos įgaliota institucija, savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Panaudos gavėjo pareiga apdrausti gautą turtą. Savivaldybės taryba nėra nustačiusi Savivaldybės turto perdavimo pagal panaudos sutartį tvarkos.

2007 metais atlikto finansinio audito metu nustatyta:

- Verslo informacijos centras pagal 2003 m. lapkričio 17 d. Negyvenamųjų patalpų panaudos sutartį Nr.45 naudojami Pasvalio rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turtu - negyvenamosiomis patalpomis, kurių bendras plotas 128,73 kv. m, esančių Biržų g. 14B, Pasvalys, unikalus Nr.67/987-0049-01-0:0005 ir kurių pradinė vertė 154303 Lt, likutinė vertė 151073 Lt. Sutarties terminas 5 metai. Pagal Negyvenamųjų patalpų panaudos sutarties 4 punkto nuostatas, panaudos gavėjas savo lėšomis per 15 kalendorinių dienų nuo sutarties pasirašymo dienos apdraudžia visam sutarties galiojimo laikui gaunamas negyvenamąsias patalpas panaudos davėjo naudai nuo žalos, kuri gali būti padaryta dėl ugnies, vandens, gamtos jėgų, vagysčių ir kitų draudiminių įvykių. VšĮ Pasvalio verslo informacijos centras apdraudė administracines patalpas 250 000 Lt atstatomąja verte Centro naudai, tuo nesilaikė sutarties 4 punkto nuostatų.

Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 317 punktu nustatyta, kad sąskaita 001 „Išsinuomotas turtas“ skirta iš kitų įmonių, įstaigų ir organizacijų gauto pagal nuomos arba panaudos sutartis turto apskaitai. Šioje sąskaitoje turtas registruojamas sutartyse nurodyta verte pagal nuomotojus, panaudos davėjus ir turto objektus (nurodyti nuomotojo suteiktą ilgalaikio turto inventoriaus numerį).

- Biblioteka yra sudariusi 28 panaudos sutartis su kitomis Savivaldybės biudžetinėmis įstaigomis (mokyklomis, Pasvalio kultūros centru, seniūnijomis) dėl rajono kaimų ir Joniškėlio miesto Bibliotekos filialų naudojamų patalpų. Biblioteka į užbalansinę sąskaitą 001 „Išsinuomotas turtas“ neįtraukė pagal panaudos sutartis naudojamų patalpų. Panaudos sutartyse nenurodyta patalpų vertė, perdavimo – priėmimo aktų nėra, todėl audito metu negalėjome nustatyti, kokia verte ilgalaikis turtas turėjo būti užregistruotas užbalansinėje sąskaitoje 001 „Išsinuomotas turtas“.

Savivaldybės turto perdavimas patikėjimo teise

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu

Nr. 1429 patvirtintos Turto apskaitos tvarkos ataskaitai apie valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausantį turtą rengti 15 punktu nustatyta, kad, kai turtas perduodamas patikėjimo teise kitam naudotojui, turto perėmėjas jį įtraukia į apskaitą, o perdavėjas – nurašo.

- 2003 m. rugsėjo 17 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 215 UAB „Pasvalio autobusų parkas“ 5 metams pagal patikėjimo sutartį buvo perduoti Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys trys autobusai, o 2004 m. birželio 2 d. sprendimu Nr. T1 – 203 – dar trys autobusai. Savivaldybės administracija pagal šiuos sprendimus patikėjimo teise perduoto turto iš apskaitos nenurašė, nes uždarytų akcinių bendrovių buhalterinę apskaitą reglamentuojantys Verslo apskaitos standartai nenumato galimybės patikėjimo teise iš kitų subjektų gauto turto vertės įtraukti į uždarosios akcinės bendrovės balansą. Todėl Savivaldybės pagal patikėjimo sutartį perduotas ilgalaikis turtas UAB „Pasvalio autobusų parkas“ apskaitytas ne balanse, o užbalansinėje sąskaitoje. Dėl skirtingų viešojo ir privataus sektoriaus apskaitos principų Savivaldybės turtas nebepatenka į balansinę apskaitą, iškraipoma turto apskaita.

Rekomendacijos

Savivaldybės tarybai:

- patvirtinti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio materialaus turto nuomos tvarką;
- patvirtinti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio materialaus turto perdavimo panaudos pagrindais tvarką;
- patvirtinti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančių žemės sklypų nuomos tvarką.

Savivaldybės administracijos direktoriui:

Užtikrinti, kad:

- registruotinas turtas ir Savivaldybės įstaigų patikėjimo būdu valdomo turto teisė būtų įregistruoti teisės aktų nustatyta tvarka;
- teisės aktų nustatyta tvarka būtų sutvarkyta naudojimosi valstybine žeme, esančia po nekilnojamoju turtu, teisė, įregistruota viešajame registre ir apskaityta asignavimų valdytojų balansuose.

Stiprinant vidaus kontrolės procedūras apskaitant, valdant ir naudojant turta rekomenduojame:

- sudaryti Savivaldybės turto sąrašą;
- tvarkyti nekilnojamojo turto, kuriam privaloma teisinė registracija, apskaitą;
- nustatyti kitas vidaus kontrolės procedūras apskaitant, valdant ir naudojant turta.

Dėl vertinimo metu nustatytų klaidų, pažeidimų bei neatitikimų Administracija buvo informuota Savivaldybės kontrolieriaus tarnybos 2008 m. birželio 18 d. raštu Nr. KS – 34 „Dėl statistinių turto ataskaitų vertinimo rezultatų“.

Pažymime Savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriaus geranorišką bendradarbiavimą bei pažangą rengiant ataskaitas – sumažėjo duomenų neatitikimų tarp ataskaitų ir finansinių atskaitomybių, daugelis netikslumų, nustatytų Išvados rengimo metu, ištaisyta.

Kontrolieriaus tarnybos specialistė

Ilma Paliukėnaitė